

Πανεπιστήμιο Πειραιώς
Τμήμα Διεθνών & Ευρωπαϊκών Σπουδών

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Διεθνείς κι Ευρωπαϊκές Πολιτικές στην Εκπαίδευση, Κατάρτιση και Έρευνα»

<i>Μάθημα:</i>	Πολιτικές για την πολυγλωσσία και τη διαπολιτισμική επικοινωνία
<i>Εξάμηνο Σπουδών:</i>	Β'
<i>Τύπος:</i>	Επιλογής
<i>Διδάσκοντες :</i>	◊ Γκούσιος Χαράλαμπος, Αναπληρωτής Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πειραιώς: συντονιστής μαθήματος ◊ Πρόσκολλη Αργυρώ, Καθηγήτρια του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου ◊ Σιάκας Σπύρος, Καθηγητής Εφαρμογών ΤΕΙ Αθηνών
<i>Προαπαιτούμενα:</i>	Κανένα
<i>Μέθοδοι παραδόσεων:</i>	Διαλέξεις, Εργαστήριο
<i>Αξιολόγηση προόδου:</i>	Απαλλακτική εργασία όπως περιγράφεται ακολούθως
<i>Παραδοτέα ύλη:</i>	Παρουσιάσεις των Διαλέξεων και ενδεικτική Βιβλιογραφία όπως περιγράφεται ακολούθως

Περιγραφή

Ο γλωσσικός και πολιτισμικός πλουραλισμός αποτελεί πλέον κοινό τόπο αλλά και πολιτικό στόχο για την Ενιαία Ευρώπη. Έννοιες όπως αυτές της πολυγλωσσίας, του πολυπολιτισμού και του διαπολιτισμού, της διαπολιτισμικής συνείδησης και της πολιτιστικής διπλωματίας προκαλούν διάφορες/διαφορετικές τοποθετήσεις στο μικρο- και στο μακρο-επίπεδο, ιδιαίτερα μετά την κρίση και τις ανεπιτυχείς μέχρι τούδε προσπάθειες διαχείρισής της. Ανεξαρτήτως ιδεολογικο-πολιτικής αντιμετώπισης του ζητήματος, γεγονός είναι ότι η εμπειρία της γλωσσικής και πολιτισμικής πολλαπλότητας είναι πλέον γεγονός στις σύγχρονες κοινωνίες, μέσα από την άμεση επαφή με τους μετανάστες, μέσα από τον τουρισμό αλλά και απλώς και μόνο με τα ΜΜΕ. Σε αυτό το πλαίσιο λοιπόν, καλείται η πολιτεία να επαναπροσδιορίσει θεσμικές πολιτικές και πρακτικές αλλά και ο καθένας από εμάς να αναπτύξει/αποκτήσει νέες επικοινωνιακές και διαδραστικές ικανότητες/δεξιότητες (πολυγλωσσική/πολυπολιτισμική, διαμεσολαβητική διαπολιτι-

σμική επικοινωνιακή) οι οποίες θα συνεισφέρουν στην καλλιέργεια της ενσυναίσθησης και της συλλογικής κοινωνικής συνείδησης και θα διαμορφώσουν νέες προσωπικές συμπεριφορές κατά τις διαδραστικές μας επικοινωνίες.

Μαθησιακοί στόχοι

Το μάθημα αυτό στοχεύει

- στην απόκτηση γνώσεων πάνω σε θεματικές και έννοιες-κλειδιά όπως η πολυγλωσσία, η επικοινωνία, ο (δια)πολιτισμός και η πολιτιστική διπλωματία με βάση μελέτη των θεωριών, στις οποίες αποτυπώνονται οι εκάστοτε αντιλήψεις και θέσεις σχετικά με τη λειτουργία τους, και των επακόλουθων πολιτικών και πρακτικών που επιχειρήθηκαν σε θεσμικό ή άτυπο επίπεδο
- στην ανάπτυξη ικανοτήτων/δεξιοτήτων διαχείρισης και εφαρμογής των γνώσεων αυτών στο μικρο- και το μακρο-επίπεδο
 - στο σχεδιασμό εκπαιδευτικών και γλωσσικών πολιτικών και στη διδακτική πράξη
 - στον πολιτισμικό σχεδιασμό (πολιτικές για αειφόρο ανάπτυξη, για απόκτηση συλλογικής κοινωνικής διαπολιτισμικής συνείδησης...)
 - στις θέσεις, τις στάσεις και πολιτικές που χαρακτηρίζουν μέσα και τρόπους επικοινωνίας και διάδρασης/διεπίδρασης
- στην αξιοποίηση των ως άνω γνώσεων και δεξιοτήτων σε πρωτότυπη σχετική έρευνα με τη χρήση/ένταξη των νέων τεχνολογιών.

Απαλλακτική εργασία

Επιστημονική εργασία επάνω σε μία από τις θεματικές/έννοιες που θα μελετηθούν στο πλαίσιο του μαθήματος με βάση βιβλιογραφική ή πρωτογενή έρευνα σε υπάρχον/διαθέσιμο corpus.

Αριθμός Λέξεων:

ΓΙΑ ΑΤΟΜΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: 3500 λέξεις

ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑ 2 ΑΤΟΜΩΝ: 5000 λέξεις

Σε έντυπη και ηλεκτρονική (με κειμενογράφο) μορφή

Παράδοση: έως 20 Ιουνίου 2017

Ανακοίνωση αποτελεσμάτων: έως 5 Ιουλίου 2017

Περιεχόμενα

Κατωτέρω περιγράφονται συνοπτικά τα περιεχόμενα του μαθήματος ανά εβδομάδα διδασκαλίας (σύνολο 11 διδακτικών εβδομάδων στο εξάμηνο):

Εβδομάδα	Ημερομηνία	Αντικείμενο	Διδάσκοντες
1/2		Η ΓΛΩΣΣΑ ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ - Πολιτιστική Διπλωματία - Η Γλώσσα ως Φορέας ήπιας ισχύος Διπλωματίας - Η «Γλώσσα» κ οι «Γλώσσες» των Διεθνών Σχέσεων	Χ. Γκούσιος
3/4		ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΙΑ - ΟΥΝΕΣΚΟ - Ευρωπαϊκή Ένωση - Συμβούλιο της Ευρώπης - Διεθνής Οργανισμός Γαλλοφωνίας	Χ. Γκούσιος
5/6		ΕΡΓΑΣΙΕΣ [συζήτηση / επιλογή εργασιών]	Α. Πρόσκολλη Χ. Γκούσιος
7/8		ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΗ ΔΙΑΔΡΑΣΗ/ΔΙΕΠΙΔΡΑΣΗ - Θεωρίες και μοντέλα επικοινωνίας και διάδρασης - Γλωσσική και εξω-γλωσσική επικοινωνία - Επικοινωνία και Διάδραση στις διδακτικές προσεγγίσεις και πρακτικές (επικοινωνιακή προσέγγιση, ομαδοσυνεργατική διδασκαλία/μάθηση...)	Α. Πρόσκολλη
9/10		ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ - Εξέλιξη στην αντίληψη της έννοιας του «πολιτισμού»: Θεωρίες και μοντέλα - Επικοινωνιακή διαπολιτισμική ικανότητα και Διαπολιτισμική συνείδηση - Πολιτισμός και γλώσσα - Πολιτισμός και εκπαίδευση	Α. Πρόσκολλη
11		ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΙΚΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ - Εργαστήρι Νέων Τεχνολογιών	Σπ. Σιάκας

Αξιοποίηση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών

Οι τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών θα αξιοποιηθούν ως ακολούθως:

- ◊ Κατά τη διάρκεια των διαλέξεων θα προβάλλεται οπτικοακουστικό υλικό.
- ◊ Διδακτικό υλικό θα είναι διαθέσιμο στο e-class του μαθήματος

Ενδεικτική βιβλιογραφία

ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

British Council, 2012: Language Rich Europe. Για μια Ευρώπη της Πολυγλωσσίας. Οι τάσεις στις πολιτικές και τις πρακτικές για την πολυγλωσσία στην Ευρώπη. Cambridge University Press in <https://www.englishagenda.britishcouncil.org>.

Council of Europe, 2007: *From linguistic diversity to plurilingual Education. Guide for the development of language Education policies in Europe* in:

https://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Guide_niveau3_EN.asp

European Union, 2005: *Framework strategy for multilingualism* in:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:c11084>

Oakes L., 2002: *Multilingualism in Europe : an effective french identity strategy ?* Journal of Multilingual and Multicultural development, vol.23, no 5, in

<http://www00.unibg.it/dati/corsi/7802/13435-L-OAKES.pdf>

Organisation internationale de la francophonie, *Langue française et multilinguisme*. Textes de références : <http://www.francophonie.org/-Textes-de-reference-103-.html>

Publications : <http://www.francophonie.org/-Publications-de-l-OIF-.html>

UNESCO Institute for Education, 2003: *Towards a multilingual Culture of Education* in: <http://www.unesco.org/education/uie/pdf/uiestud41.pdf>

Χριστίδης, Α.-Φ. 1999. "Στάσεις απέναντι στην πολυγλωσσία", στο Α.-Φ. Χριστίδης (επιμ.), 'Ισχυρές' και 'ασθενείς' γλώσσες στην Ευρωπαϊκή Ένωση: όψεις του γλωσσικού ηγεμονισμού. Πρακτικά διεθνούς συνεδρίου. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, 91–95.

ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ

Γιανναράς Χρ., 2003: *Πολιτιστική διπλωματία*, Αθήνα: Ίκαρος.

Μπρωντέλ Φ., 2001: *Γραμματική των πολιτισμών*. Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης.

Haize D., 2013: *La Diplomatie culturelle française: une puissance douce?* Ceriscope «Puissances» in <http://ceriscope.sciences-po.fr/puissance/content/part2/la-diplomatie-culturelle-francaise-puissance-douce?page=1>

Osojnic M., 2009: *Cultural Diplomacy and the European Union. Key characters and historical development*. Institute for Cultural Diplomacy in <http://www.culturaldiplomacy.org/pdf/case-studies/cd-eu.pdf>

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΔΙΑΔΡΑΣΗ/ΔΙΕΠΙΔΡΑΣΗ

- Goffman E., 1967: *Interaction Ritual: Essays on Face-to-Face Behavior*. Anchor Books.
- Goffman E., 1969: *Strategic Interaction*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- Mercer N., 2000, *Η συγκρότηση της γνώσης. Γλωσσική αλληλεπίδραση μεταξύ εκπαιδευτικών και εκπαιδευομένων*. (Μετφ. Παπαδοπούλου Μ.), Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Vygotsky L., 1997. *Νους στην κοινωνία. Η ανάπτυξη των ανώτερων Ψυχολογικών διαδικασιών* (μτφ. Μπίμπου Α. & Βοσνιάδου Σ.), Αθήνα: Gutenberg.
- Βιγκότσκι Λεβ, 1934, *Σκέψη και Γλώσσα* (μετάφρ. Αντζελίνα Ρόδη), Γνώση 2^η εκδ, Αθήνα, 1993
- Γεωργακοπούλου Αλ., Γούτσος Δ., 1999, *Κείμενο και Επικοινωνία*, Αθήνα: εκδ. Ελληνικά Γράμματα.
- Κατή Δ., 2009, *Γλώσσα και Επικοινωνία στο Παιδί*, Αθήνα: Οδυσσεάς.
- Ματσαγγούρας Η. 2000. *Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μάθηση*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Μήτσης, Ν. «Μορφές επικοινωνιακής δραστηριότητας στα πλαίσια της διδασκαλίας της μητρικής γλώσσας», Τα Εκπαιδευτικά, 29-30, Αθήνα, σσ. 25-35.
- Μπέλλα Σπ., 2015, *Πραγματολογία. Από τη γλωσσική επικοινωνία στη γλωσσική διδασκαλία*, Αθήνα: Gutenberg.
- Τοκατλίδου Β., 2003, *Γλώσσα, Επικοινωνία και Γλωσσική Αγωγή*, Αθήνα: Πατάκης.
- Τσουκαλά Κ. επιμ., 2004, *Σημειωτικά Συστήματα και Επικοινωνία. Πράξη, διάδραση, περίσταση και αλλαγή.*, εκδ. Παρατηρητής [Πρακτικά 6ου Πανελληνίου Συνέδριου Σημειωτικής με τίτλο «Σημειωτικά συστήματα και επικοινωνία: Πράξη, διάδραση, περίσταση και αλλαγή»].

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ & ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

- Byram M., Tost Planet M., 2000, *Identité sociale et dimension européenne : la compétence inter-culturelle par l'apprentissage des langues vivantes*, Centre européen pour les langues vivantes (Graz), Division des langues vivantes (Strasbourg), Éditions du Conseil de l'Europe.
- CELV (Centre européen pour les langues vivantes), Zarate G., Gohard-Radenkovis A., Lussier D., Penz H., 2003, *Médiation culturelle et didactique des langues. Projet de recherche mené dans le cadre du premier programme d'activités à moyen terme du CELV (2000-2003)*, ECML, Graz, Autriche, 258 p.
- Conseil de l'Europe, 2002, *Figures de l'interculturel dans l'éducation*, Strasbourg, Conseil de l'Europe.
- Coste D. (coord.), 1997, *Eduquer pour une Europe des langues et des cultures ?*, *Etudes de linguistique appliquée*, juin, p. 133-246.
- CUCHE D., 2010. *La notion de culture dans les sciences sociales*. Paris : La Découverte.
- Demorgon J., 2002, *L'histoire interculturelle des sociétés*, Paris : Anthropos, 312 p
- Dittmar N., 2006, *L'Europe et ses minorités : quelle intégration ?*, Dittmar, 279 p.
- Dragonas T., Frangoudaki A., Inglessi C., 1996, *Beyond one's own backyard : intercultural teacher education in Europe*, Athens : Society for the study of human sciences, 246 p.

- English K., Furstenberg G., 2005, Médias numériques et apprentissage interculturel, *Le français dans le monde*, février, 27-28.
- Gayon J., 2005 (/12), L'évolution culturelle: théories et modèles, in *L'origine des cultures, Les Grands Dossiers des Sciences Humaines n°1*
- Hall, Ed. T. et Hall M., 1990, *Understanding cultural differences. Germans, French and Americans*. Maine : Intercultural Press.
- Harouel J.-L., 1998, *Culture et contre-cultures*, Paris : PUF.
- HUNTINGTON S., 1997, *Le choc des civilisations*. Paris : Odile Jacob, 402 p., (Trad. de *The clash of civilizations*, 1996).
- Inglis C., 1996, *Multiculturalism : New Policy Response to Diversity*, UNESCO, MOST
- Meier Ol., 2013, *Management interculturel*, Dunod, 5^e ed.
- PORCHER L. (coord.), 1996/01, "Cultures, culture...", *Le Français dans le monde : recherches et applications*, 160 p.
- Γεωργογιάννης Π., 1997, *Θέματα Διαπολιτισμικής εκπαίδευσης*, Αθήνα: Gutenberg.
- Γκότοβος Α., 2002, *Εκπαίδευση και Ετερότητα: Ζητήματα Διαπολιτισμικής Παιδαγωγικής*, Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Φραγκουδάκη Αν., Δραγώνα Θ. (επιμελ.), *Εκπαίδευση: Πολιτισμικές διαφορές και κοινωνικές ανισότητες*, Β τόμος, Ανοιχτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα 2002, 67-103.